

Довгострокове іпотечне кредитування – найбільш розповсюджений і ефективний спосіб забезпечення житлом населення майже у всьому світі. Для іпотечного кредиту, як було сказано раніш, окрім довгостроковості, характерне залишення майна в руках боржника, який продовжує його експлуатувати. Допускається повторна застава з отриманням додаткового кредиту, якщо цінність майна не вичерпана попередніми закладними, і боржник має економічну можливість сплачувати відсотки та погашати борг. Збільшуючи платоспроможний попит на житло, іпотечне кредитування також сприяє збільшенню обсягів житлового будівництва.

В Україні сьогодні договір іпотечного кредитування є найменш дослідженим в юридичній літературі. А як зразок може бути використаний західний досвід, який нараховує майже 150 років.

В широкому розумінні іпотечне кредитування – це надання позики під заставу нерухомості: землі, будинків, підприємств та ін. Але найчастіше – під заставу житла і для придбання житла. Згідно з Положенням НБУ «Про кредитування» іпотечний кредит – це особливий вид економічних відносин з приводу надання кредитів під заставу нерухомого майна.

Отже, наприкінці хочеться відзначити, що можливість вирішення житлової проблеми працівників міліції існує, але для цього треба, по-перше, вдосконалити законодавчу базу, що регулює кредитні відносини між кредитором і кредитотримувачем; по-друге, стабілізувати економічне становище в країні, щоб працівник ОВС міг своєчасно отримувати заробітну платню і погашати отриманий кредит. Щоб кожний працівник міліції зміг отримати таке бажане житло.

Список літератури:

1. Кредит і кредитні правовідносини: економічна природа і практика законодавчого регулювання / М. Олексієнко, В. Ольшанський, Д. Лилак, Е. Першиков. К.; 1996.
2. Допоможе іпотека // Урядовий кур'єр. 1998 № 114-115.
3. Житло через іпотеку // Урядовий кур'єр. 1998. № 144-145.

*Г.Г. Волошин,
С.Д. Пороцук*

ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАЦІВНИКІВ МІЛІЦІЇ – НАГАЛЬНА ПОТРЕБА ЧАСУ

Директивою МВС України від 25 грудня 1998 р. серед основних завдань поставлене, зокрема, і завдання створення безпеки працівникам ОВС відповідно до особливостей службової діяльності. Офіційна статистика фіксує достатньо небезпечний симптом, що протягом останніх років зберігається стійка тенденція росту протиправних посягань щодо співробітників міліції. Втрати серед особового складу в цих умовах стають уже не винятком. За даними МВС України в 1996 р. при виконанні службових обов'язків загинуло 185 співробітників міліції, в 1997 р. – 58, в 1998 р. – 66. Для порівняння в Японії за 20 років – п'ять, в Англії за останні 40 років – шість поліцейських.

Недосконалість законодавства, в якому закріплюються гарантії юридичного захисту персоналу міліції, досить неефективна практика його застосування юрисдикційними органами ще більше посилює гостроту проблем правового захисту співробітників міліції. Свавілля, яке чиниться адміністрацією органів внутрішніх справ, керівниками виконавчих структур по відношенню

до співробітників міліції – ще один із факторів ослаблення їх правової захищеності.

Відсутність належних соціально-побутових умов, посилювана кризовими явищами в соціальній і економічній сферах суспільства, породжує і соціальну незахищеність персоналу міліції.

У свідомості громадян формується образ погано захищеного працівника міліції. Численні соціологічні дослідження фіксують факт втрати населенням віри в здатність держави легітимними засобами забезпечити правопорядок в країні, захистити права і свободи громадян від свавілля, приборкати злочинність. Її наслідок цього посилюється небезпека використання певною частиною населення нелегітимних засобів забезпечення особистої і громадської безпеки.

В останні роки правовий статус співробітників міліції істотно збагатився новими видами соціально-юридичних гарантій, які знайшли своє закріплення в спеціальному нормативно-правовому акті – Законі України «Про міліцію». Однак з часу його прийняття істотно змінилися умови функціонування міліції. Ситуація, що змінилась, породила суперечності між наявними і належними гарантіями забезпечення правового статусу співробітника міліції в нових соціально-економічних і політичних умовах.

Існують тенденції до перегляду в напрямку поширення тих, уже існуючих соціальних гарантій для працівників міліції.

Так, аналіз проблеми правового регулювання соціально-правового захисту співробітників міліції висвітлює цікаві положення, які стосуються юридичного закріплення соціальних гарантій. В Законі України «Про міліцію», як і в законодавчих актах держав СНД, міститься норма про надання працівникам міліції першочергових пільг на одержання житлової площі.

Сконструйована таким чином норма дуже часто виявляється малоефективною і своєї мети не досягає. Житлове законодавство останніх років переважане оціночними поняттями «першочергові пільги», які не будучи конкретизованими і переведеними на юридичну мову, втрачають своє соціальне значення. З цієї причини правотворчий прийом, втілений в ст. 28 Закону Республіки Білорусь, має більше переваг перед аналогічним положенням, яке міститься в українському Законі. У білоруському Законі установлюється, що особам, прийнятим на службу в міліцію, службове житлове приміщення у вигляді окремої квартири чи будинку надається не пізніше трьох років після їх призначення. Ще більш вдалим здається вирішення цієї проблеми законодавцем Молдови. Згідно зі ст. 35 Закону «Про поліцію», співробітникам поліції житлова площа у вигляді квартири чи будинку за установленими законодавством нормами надається місцевим органам влади не пізніше трьох років, а офіцерам – не пізніше одного року після їх призначення. Безсумнівно, викликає інтерес ст. 40 цього Закону, яка передбачає, що у випадку ненадання співробітникові поліції в установлені строки і на умовах, передбачених законодавством, житлової площі, йому безоплатно виділяються необхідні кошти для придбання кооперативної квартири чи окремого будинку, а в період до їх придбання виплачується компенсація з коштів відповідного бюджету в розмірі фактичних затрат на оплату житлової площі і комунальних послуг.

І ще одне положення, яке відноситься до установлення гарантованого порядку користування соціальними благами. У випадку ненадання співробітникові поліції в установленний строк місць для дітей в дошкільній установі

йому виплачується з коштів місцевого бюджету компенсація в розмірі середніх ринкових цін, які існують в даній місцевості, на послуги по догляду за дітьми.

Заслужують уваги ті соціальні пільги, які передбачені в Законі Литовської Республіки «Про поліцію». Ст. 45 Закону передбачає доплати посадовим особам поліції в залежності від кваліфікаційної категорії, за знання іноземних мов, сімейні надбавки, а також установлює спеціальні надбавки.

Прагнення посилити соціально-правовий захист працівників міліції обумовило прийняття в ряді держав СНД спеціальних актів законодавчого рівня. Зокрема, в Україні діє прийнятий ще Президентом Верховної Ради Української РСР Указ «Про посилення правового захисту працівників правоохоронних органів», в якому сконцентровані норми, які закріплюють гарантії особистої безпеки працівників міліції.

Згідно з Указом Кодекс про адміністративні правопорушення України доповнений статтями, які посилюють юридичну захищеність працівників міліції. Уточнена редакція ст.185 «Злісне неспілкування з законом розпорядженню працівника міліції».

У цій же частині відкоректований і Кримінальний кодекс України. Він доповнений ст.ст. 176.5 – «Образа прокурора чи слідчого», 189.2 «Погроза працівникові правоохоронного органу», 189.5 – «Умисне знищення або пошкодження майна, що належить судді чи працівникові правоохоронного органу», 189.1 – «Образа працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку або військовослужбовця».

У Кодексі про адміністративні правопорушення Узбекистану сформульовані спеціальні склади адміністративних правопорушень – «Невиконання законних вимог працівника міліції» (ст.187), «Образа працівника міліції» (ст. 187.1), «Протидія виконанню службового обов'язку працівникам міліції» (ст.187.2), покликані значно посилити юридичний захист особи працівника міліції.

Порівняльно-правовий аналіз законодавства про міліцію (поліцію) держав СНД висвітлює ще одну примітну особливість в правовому регулюванні проблеми, що розглядається. Це поширення гарантій соціально-правового захисту по відношенню до звільнених зі служби працівників міліції.

У відповідності зі ст.33 білоруського Закону «Про міліцію» на осіб, звільнених зі служби з міліції, у випадках посягання на їх життя, здоров'я і майно у зв'язку з їх попередньою службовою діяльністю, поширюється положення закону про виплату з коштів державного бюджету одноразової допомоги у випадку загибелі, заподіяння менш тяжких, тяжких тілесних ушкоджень, а також про відшкодування в повному обсязі шкоди, заподіяної майнові.

У зв'язку з відміченим вимагає вирішення і інша проблема – поширення у ряді випадків положень законодавства про юридичний захист по відношенню до родичів співробітника міліції і членів його сім'ї, а в деяких випадках і по відношенню до інших осіб. До речі, на дану категорію осіб норми про юридичний захист, які містяться в Законі України «Про міліцію», не поширюються.

Є доцільним ввести до Закону спеціальну норму такого характеру: «Життя, здоров'я, честь, гідність і майно родичів, членів сімей співробітників міліції у зв'язку з виконанням останнім службового обов'язку, недоторкани, знаходяться під захистом закону і держави». Треба було б також попередньо да-

ти цьому положенню аутентичне тлумачення, віднісши до членів сімей співробітника міліції у ряді випадків і інших осіб, які входять у близьке коло його спілкування.

Таким чином, Закон України «Про міліцію» має багато вад.

Кожна друга стаття Закону, яка закріплює гарантії соціально-правового захисту персоналу міліції, як показав контекст-аналіз, містить відсилочні положення. У цій же частині норми Закону буквально «нашпиговані» оціночними поняттями, в силу чого їх застосування або дуже важке, або може викликати різне тлумачення на практиці.

При створенні нового проекту Закону «Про міліцію» слід було б провести широке його обговорення в міліцейських колективах, залучити всі наявні відомчі наукові організації для проведення відповідних досліджень.

Час вимагає прийняття нового закону.

Т.І. Чавикіна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ СПІВРОБІТНИКІВ МІЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Одне з основних завдань держави – це створення для громадян відповідних умов праці і відпочинку, задоволення їх потреб і запитів, забезпечення їх законних прав і пільг.

Прийнята 28 червня 1996 року на п'ятій сесії Верховної Ради України Конституція України серед інших проголошених і гарантованих нею прав містить право всіх працюючих громадян на відпочинок [1, ст. 45]. Кодекс законів про працю України також визначає час відпочинку працівників. Умови, тривалість і порядок надання відпусток працівникам регулює Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 року [2].

В той же час право на відпочинок, умови, тривалість і порядок надання відпусток співробітників міліції визначається на рівні спеціального підзаконного нормативного акта – Положення про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 1991 р. №114 [3, с. 438-463]. Законом «Про міліцію» [4, ст. 22]. передбачено тільки встановлення сорока-годинного робочого тижня.

При порівнянні Закону «Про відпустки» і Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ України можна зробити висновок про те, що працівники міліції опинилися в нерівному стані поряд з іншими працівниками та службовцями.

Законом «Про відпустки» гарантується надання всім працюючим громадянам України щорічних оплачуваних відпусток тривалістю 24 календарні дні і встановлюються подовжені відпустки за особливі умови праці окремим категоріям працівників. В Положенні про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ України в п.49 йдеться про надання працівникам міліції щорічних відпусток тривалістю не менше 30 календарних днів, додаючи додаткові дні відпустки за вислугу років. Якщо це співставити з законодавством, що діє до останнього часу, то робітникам і службовцям збільшили відпустки з 15 робочих днів до 24 календарних днів, а співробітникам органів внутрішніх справ тривалість відпусток залишилась такою, якою вона була раніше. Тим самим відбулася нівеляція в тривалості відпусток між робітниками, службовцями і працівниками міліції.